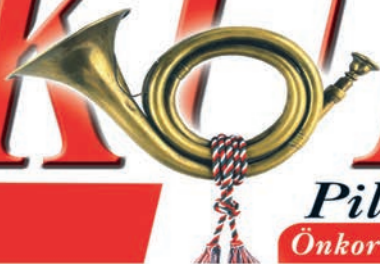

2021. december

Trubnik

VIII. évf. XII. szám

KIIRTÓS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

**MINDEN KEDVES OLVASÓMNAK
SZERETETTELJES KARÁCSONYT
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNOK!**

*Karácsonykor, amikor a
világ lecsendesül, a'kised
leheljen békét, örömet és
megerősítést, nem csak
ebben a szent pillanatban,
minden lépését!*

*Na Vianoce, keď svet
štichne, nech vám božie
dieťa vdýchne pokoj,
radosť a posilu, nielen
v túto svätú chvíľu,
ale tak tiež v novom roku,
nech vás vedie v každom kroku*

**VŠETKÝM MOJIM ČITATEĽOM
PRAJEM VESELÉ PREŽIETIE
VIANOČNÝCH SVIATKOV
A VSETKO NAJLEPSIE V NOVOM
ROKU!**

Kápolnánk búcsúnapja

Pilisszentlászló a Pilisben lévő számos szlovákajkú település között Pilisszentlélek, után a legkisebb település. Ennek ellenére, áldott emlékezetű elődeinknek két templommal is büszkélkedhetünk. Dicső lovagkirályunk Szent László nevét viselő templomunk derék pálosaink szervezésével készült el 1792. Alig egy emberöltő elteltével, 1825. elkészült a Kápolnánk is. Ettől kezdve kis lélekszámú őslakos községünk két búcsúnapot is tartott és napjainkban is tart. Egyiket nyáron Templomunk és községünk védőszentjének Szent László királyunk, a másikat kápolnánk védőszentjének Szűz Mária tiszteletére. Hajdanában ezek az őszi búcsúk is nagyobb horderejűek, meghittebbek, ugyanakkor vidámabbak is voltak. A főtér teli volt búcsú-sátrakkal bennük sok ajándékkal. A legények zenészeket

fogadva bálakat rendeztek. A szomszédos falvakból, Szentendréről, jöttek a rokonok jó barátok, Karcsi bácsi, a nagymarosi hegedűs járta egy két nótaszóra a módosabb házakat. Tehát az egyházi szertartásokat követően, szórakozott a falu apraja – nagyja. Az akkori szegénység, nagyobb összetartó – közösségi erőt képviselt, mint a jelenlegi jóléti fogyasztói társadalom. Voltak idők, voltak, de sajnos, elmúltak. Tehát térjünk vissza a

jelenbe! Nagy költőnk szavaival élve; „Csak akkor születtek nagy dolgok, mikor bátrak voltak, akik mertek!” Nos, Tibor atyánk meg meri cselekedni, amit kigondol, tehát a bátor. Bátorságának köszönhetően, sikerült soha nem látott módon megünnepelni Kápolnánk búcsúját. A másik ez viszont már népi mondás; „Egy fecske nem csinál nyarat” szerint viszont, Tibor atya elképzelésének megvalósításához, annak ellenére, hogy a szervezési munka dandárját ő végezte, a templomba járó derék asszonyaink, összefogott, harmonikus segítségére is szükség volt. Egyikük

sem érkezett üres kézzel. Mintha összebeszéltek volna, mindegyikük más, és más különleges finomságot hozott az asztalra, mely hamar megtelt, és újabb asztalra volt szükség. A finomságokhoz Tibor atya csapolta a szépen habzó sört. Üdítő is volt elég. A

muzikaszó számos, főterünkön nézelődő turista figyelmét is felkeltette. Tibor atya „lezserségére” jellemzően, minden érdeklődőt megmeghívott közénk nem sóra és kenyérre, de némi italra és kalácsra. Kedves vendégeink, mint sosem látott rendezvényt vitték emlékezetükbe, és nyilván terjesztették, terjesztik a látottakat. Viszik jó hírnevét egyszerű, de őseinktől örökölt meglegeklkü szlovákságunknak.

Kápolnánk

Kápolnánk 1825 – ben épült, az évszám található a főhomlokzaton. Építése óta több felújításon, sőt bővítésen is átesett. 1867 – ben Kürthy Dániel plébánossága idején szeptember 14-én a bejárati rész meghasadt. Ekkor kőtámaszokkal orvosolták a repedést. Nyolc évvel később, 1875-ben még szintén Dániel atya plébánossága idején az akkor éppen ötvenéves kápolna főhomlokzatát alapjáig le kellett bontani, és újjáépíteni. A bajra – baj, a következő évben a harang repedt meg. Még ugyanebben az évben másikat öntöttek. 1885 – ben az akkor már hatvanéves zsindegy annyira megöregedett, hogy nem érte meg javítani. A három ablakot is akkor cserélték ki. Ezek, a gondok bajok mind Kürthy Dániel plébánossága idején történtek. Később a szigetelés hiánya miatt körös – körül elvizesedett a falak alja. Fél méter magasságban leverték a vakolatot és újravakolták. Ezeknél, a munkálatoknál a szlovák ajkú Stephanus Pasztorek volt községünk lelképásztora. 1892 – ben került hozzánk Stephaus Dittrich atya, akinek plébánossága alatt 1898 – ban a nagy templom padozatának burkolatából kimaradt cementlapokból elkészítették a kápolna padozatának burkolatát. Gregorius Mattyasovszky atya itteni plébánossága idején 1903 – ban piros pala burkolatot kapott a tetőzet. A két világháború között és a háborút követő kommunista diktatúra alatt, a hatvanas évekig jelentősebb felújítás nem történt. Zahola Károly atya idejében, az épület 1966-68 között a helyi Petkó Lajos kőművesmester által kívül – belül újra lett vakolva. Említést érdemel, hogy

ezeknél, a munkálatoknál asszonyaink is derekasan kivették részüket. Ők verték le a vakolatot, és kézi erővel keverték „malterosládában” a habarcsot, takarították a törmeléket stb. Marcis atya idejében készült kápolna oldalához csatlakoztatva a sekrestye építménye. 2002 – ben Kabar atya idejében általános, komoly felújítást végeztek rajta. Ezzel a felújítással kápolnánk állagának megóvása hosszú időre megoldódott. A római katolikus kápolnánkban ököminikus istentiszteletek folynak. Kápolnánk, mint két évszázados építmény is előkelő helyet foglalt el minden időnkben falunk életében, ezért rászolgált arra, hogy helyet kapjon községünk értéktárában. Az értéktár bizottságunk sajnos ezen kívül még sok-sok olyan létesítményt sem vett fel értéktárunkba, ami bizonyítaná azt a tényt, hogy ezt a falut akkor is szlovákok alapították. A tények pedig makacs dolgok! Szokták mondani a történészek, archiológusok.

Franyó Rudolf építőmester

Bölcs mondások Tibor atya gyűjteményéből

- A szeretet mindenki számára a legszükségesebb táplálék.
- Ha nem tudod, hová tartasz, minden út a semmibe visz majd.
- A világgal az a baj, hogy az ostobák holtbiztosak mindenben, az intelligensek pedig tele vannak kételyekkel.
- Hunyd be a szemedet, és látni fogsz.
- Aki közömbös számodra, azzal könnyű kedvesnek lenned.
- Az egyetlen dolog, ami számít az életben:

magadat a második helyre tenni.

- Sohasem hazudnak annyit, mint esküvő előtt, háború alatt, és vadászat közben.
- Minél többet tanulunk, annál inkább felfedezzük tudatlanságunkat.
- Valamit rosszul tudni rosszabb, mint nem tudni.
- Nem az számít, amit nem tudsz, hanem amiről tudod, hogy nem igaz.
- Hagyjuk a holtakra a dicsőség halhatatlanságát, de az élőknek adjuk meg a szeretet halhatatlanságát.

A kápolna harangjai

Szlezák László (Ispáca (Pozsony vármegye), 1870. augusztus 9. született – meghalt Budapesten, 1953. augusztus 9.) a legkiválóbb 20. századi magyar harangöntők egyike, a leghíresebb magyar harangöntő, mint azt a származása és neve is igazolja szlovák volt, mint sok, nagyon sok híressége magyar hazánknak, a Velké Uhersko - nak. Több mint ötezer harang köthető a nevéhez, a mai harangállomány meghatározó része. Elég, ha belehallgattunk a Kossuth rádió déli

harangszavába: majdnem minden harmadik-negyedik harang az ő műhelyében készült.

A kápolna kisharangja 17. 7 kg, nagyharangja 129 font, azaz 72 kg. Kápolnánk nagy harangját, mint az a feliratán is olvasható szintén Szlezák László szlovák ajkú mester, készítette. Előtte csak a most is meglévő kisharang volt elhelyezve a toronyban, amit az 1876-ban megrepedt helyet készült.

Gallai Gergely kedves közlése alapján kiegészítette,
FR

Falugyűlés a Waldorf iskolában

A nagy érdeklődésre való tekintettel idei közmeghallgatást önkormányzatunk a Waldorf iskolánk szíves beleegyezésével, regényes erdővel övezett supermodern épületben tartotta meg, November 15 – én. Önkormányzatunk részéről Jelen volt Tóth Attila jelenlegi, és dr. Illés György volt polgármester, Tótfalusi Anna képviselő, és negyediknek végre egy helybeli, Vanyák Imre szintén oszlopos tagja szabadon választott szenátorainknak. Szentendréről dr. Bartha Enikő aljegyző érkezett a közmeghallgatásra.

Tóth Attila másodszor megválasztott polgármesterünk szívélyesen üdvözölte a megjelenteket, majd nekiállt a csatornázási program ismertetéséhez. A legapróbb részletekre is

kitérve ismertette csatornázási program lehetőségeit. Előadta, most jutottunk olyan helyzetbe, hogy most látja legreálisabban az anyagi támogatás megszerzését. Szinte szó szerint idézve szavait: Most már olyan a helyzet, hogy belátható időn belül lesz, illetve elindul a csatornázás. Ezután, valóban nagyon részletesen, érthetően ismertette az előzményeket.

A Természetvédelmi, és Vízügyi Felügyelőség csak és kizárólag csakis a szentendrei regionális szennyvíz telepre való rácsatlakozást támogatta. Külön házi tisztító nem lehet. Tisztító illetve átemelő 5 m3 medencék három helyen kerülnek elhelyezésre. 1.- Orvosi rendelőnél 2. Pilis hotelnél, és Szentendrei úton a helységjelző tábla környékén.

Jó hírként közölte, hogy Támogatottsága a szennyvízhálózat kialakításához 100% az Uniós programból.

Aki nem köt rá talajterhelési díjat, kell fizetnie, köbméterenként 1 800 forintot. Hosszú igen tartalmas beszédjét többek között az alábbi mondattal fejezte be: - Nem ígérem, de úgy érzem, most a legvalószínűbb a siker! Úgy legyen!

A jelenlévő hallgatók közül elsőnek Dr. Schweickhardt Gotthilf helyi lakos elmondta, hogy köszöni a tájékoztatást, nagyon bőséges volt. Sok része nem tartozott ide. Az Eus részekenél volt egy-két dolog, ami nem úgy volt leírva, ahogy az EU – s jogszabályok előírják, ő ezt jobban ismeri, mint itt valakik. Köszöni, hogy itt megjelenhettek azt, viszont sajnálja, mert arról volt szó, hogy nagyon sokan lesznek, és nem fognak elférni az önkormányzat épületében, ahhoz képest nagyon kevesen vannak. Elmondta, hogy idáig azt hallotta, hogy csak bevágások lesznek. Akkor meg miért nem lehetett megcsinálni az utcát? Úgy gondolja, hogy a Tölgyfa utca szálla valakinek a szemében. Reméli, hogy egyszer majd a Tölgyfa utca is szilárd burkolatot fog kapni, és nem lesz egy befejezetlen, pilisszentlászlói, ahogy a Petőfi utca vége is egy befejezetlen szonáta.

Tóth Attila polgármester visszautasítja, hogy a Tölgyfa utca bárkinek is szúrja valakinek a szemét, akár személy szerint az övét. Pilisszentlászlón még vannak földutak is.”014. ő mondta, hogy ne aszfaltozzanak, mert jönni fog a csatorna. Nagyon szívesen vitatkozna az előadásban levő jogszabályi hivatkozásokkal kapcsolatban. Ami le van aszfaltozva, azt felvágják, és ha az egy három méteres út, akkor egy métert fognak felválni és helyreállítani.

Hicsák János helyi lakos: Két kérdése merül fel a költségek kapcsán. Hogyan mérik a szennyvíz mennyiségét, és mi s helyzet a beépítetlen ingatlanokkal?

Tóth Attila polgármester. az alap az, hogy kötelező lesz a rákötés, ellenkező esetben talajszennyezési díjat kell fizetnie. Ha a csatornára köt rá az 10 m3 vetítve kb. 3 000 forint lesz. Elszámolás alapja értelemszerűen a befojt víz mennyisége, adja mennyiségét a szennyvíznek is. A belterületi ingatlanoknak 95% kel rákötni a hálózatra.

Hicsák János mikrofon nélkül mondja el

hozzászólását. Ezért ez nincs benne, a jegyzőkönyvben!

Tóth Attila polgármester: hangsúlyozza, hogy a talajterhelési díjat nem az önkormányzat határozza meg, hanem a rendelet. Költségekkel kapcsolatban polgármester úr kifejtette, hogy a tervezés 200 millió a kivitelezés. 5 milliárd ehhez még jön a 120 millió előkészítés címen.

Dr. Schweickhardt Gotthilf helyi lakos, a kiemelt beruházásokkal kapcsolatban pontosítja az elmondottakat. A júniusban befejezett esővíz elvezetővel kapcsolatban elmondja, hogy a kivitelezési munka hagy maga után kívánnivalót. Például a Petőfi utcánál a támfal minden, csak nem támfal. Ha esetleg tovább megy más hatóságokhoz, azok is meg fogják vizsgálni. Béke utca végén a sportpályát már egy ideje nem használják semmire de, a sportpályamellé hordták az építési hulladékot, ami még szeptemberben is ott volt. Levezetésből megtudta, hogy az önkormányzat engedélyezte. Októberben még mindig ott volt minden. Írt még egy levelet, azt a választ kapta, hogy az anyag egyszer még hasznára lehet az önkormányzatnak. Deponálásért nem fizettek közterület – használati díjat. Kiszámolta, hogy ez több mint háromszázezer forint. Rendbe kellene tenni a Waldorf iskola feletti részt, és a Béke út végén lévő is. Vigye be az önkormányzat az udvarába azt, amire egyszer szüksége lesz.

Ismét mikrofon kívüli beszélgetés, Ezért ez sincs benne a jegyzőkönyvbe.

Hicsák János helyi lakos:

Több témája is van: Kommunális adó kapcsán 60% megemelésről döntött az önkormányzat, nyilván pénzhiány lehet az oka. Kérdése az önkormányzathoz, hogy milyen rendelkezést talált ki saját magára nézve a spórolás területén?

A turista központ jó néhány éve meghatározza a falu életét, meg kellene kérdezni a lakosságot, hogy akarnak e nyugodt környezet helyett turista központot. A polgármester a tiszteletdíjat az önkormányzat költségvetéséből kapja, ennek érdekében kellene eljárnia....

A sok oldalas jegyzőkönyvből készítettem e rövidke kivonatot.

F R

Újra nálunk járt a Mikulás!

öröm volt számomra, hogy sokan lejöttek és egyre több kis gyermek él a faluban. Nagyon finom teát és forralt bort ihattunk, finom kalácsot kaptunk hozzá. Gyermekeink énekkel és verssel köszöntötték a Mikulást. Jó érzés volt látni a csillogó szemeket, ahogy átvették az ajándékot.

Hálásan köszönjük mindenkinek, aki munkájával, odaadásával segített ezen a napon.

Köszönjük Pilisszentlászló Önkormányzatának és a Pilisszentlászlói Szlovák Nemzetiség Önkormányzatának közös támogatását.

Köszönjük a Szentendre Rendőrség és a Pilisszentlászló Polgárőrség biztonsági munkáját.

Remélem mindenki, jól érezte magát és jövőre még többen, találkozunk!

Petkó Ildikó

Vasárnap, immár 6. alkalommal jött kis falunkba a Mikulás gyermekeink nagy- nagy öröme. Boldogsággal töltött el, hogy reggelre leesett a hó. Már hetek óta készülődünk erre a napra. Hatalmas

Kérdés – válasz

Henrietta Vanyák: Mi van azokkal a gyerekekkel, akik nem tudnak menni (betegség, nincsenek otthon, stb.)? Mivel személyes átvételhez van kötve az ajándékozás, érdekelne, hogy utólag is megkaphatják? Vagy azokkal a csomagokkal mi történik?

Dombai: A Mikulás "váratlanul jön" és főtéri esemény. Szerintem nincs B terv. De kérdezd meg azért az önkormányzati csoportban is, ott vannak a szervezők!

Hozzászólás a Petőfi Zoltán c. cikkhez

Annak idején megpróbáltak egy új Leonardót összehozni a mester apai és anyai rokonai. Aki meg is született, de minden volt csak nem zseniális. Édesapja Petőfi Sándor még jó módú családban született, csak utólag szegényedtek el. Zoltán viszont „halmozottan hátrányos helyzetbe” született bele, és nem adatott idő neki a kiemelkedésre. Kár érte.

Viszont szerbeknek is van egy Alexander Petrovics nevű klasszikus költőjük. Ahogy Koszovóban is van egy Visegrád (felsővár) nevű helységük. Akárcsak a cseheknek egy Visehrádjuk Prágában. A dolgok hasonlatosak, de nem azonosak. A zsenik megismételhetetlenek.

Losonci Miklós

Érdekességek Ferenc Józsefről

Kiegészítésem, a Kürtös novemberi szám borítójával kapcsolatban.

Köztudottan pottyantós WC- je volt. És bilije,

katonai vassodronyos vaságya. Lovas kocsin járt autó helyett. A magas – tátrai, javorinai vadászterületére a világ minden szarvasfajtaját

betelepítette, de a helyi farkasok mindet fel is falták. „Minden nagyon szép. Minden nagyon jó. Mindennel meg vagyok elégedve.” Ez volt az állandó szava járása. Mert a bécsi operaház megnyitáskor csak röviden dicsérte az épületet. Mivel a vadászat volt a szenvedélye. Az opera

pedig a „szenvédése”. Emiatt két tervező mérnök öngyilkosságban meghalt, mert azt hitték, hogy az építményük csapnivaló.

Nálunk Gödöllő volt kedvenc vadászterülete.

Losonci Miklós

Slovákov v Maďarsku

Na čele s členkou Predsedníctva ZSM Martou Papučkovou Glückovou 17. novembra 2021 v Stredisku pilišských Slovákov v Mlynkoch diskutovali s parlamentným hovorcom Slovákov v Maďarsku Antonom Paulikom najmä o

národnostných aspektoch budúročných volieb najvyššieho zákonodarného zboru krajiny a o sčítaní obyvateľstva, počas ktorého sa nás o necelý rok opýtajú aj na našu národnostnú a jazykovú príslušnosť, či väzbu.

Pilisszentkereszti tanácskozás a szlovák szószólóval

A Magyarországi Szlovákok Szövetsége Pest Megyei Régiójának aktivistái

Papucsekné Glück Márta, a Szövetség elnökségi tagjának vezetésével 2021. november 17-én Pilisszentkereszten, a Pilisi Szlovákok Központjában a Magyar Országgyűlés szlovák nemzetiségi szószólójával, Paulik Antallal folytattak tartalmas eszmecsérét elsősorban a jövő

évi országgyűlési választások nemzetiségi vonatkozásairól és a szintén jövő év folyamán esedékes népszámlálásról, amelynek során az állampolgárok nemzetiségi és nyelvi hovatartozásáról, illetve kötődéséről is megkérdezik majd az ország teljes lakosságát.

F R

Hozzászólás a „Kenyer” című cikkhez

Erdélyben is hetente egyszer sütöttek minden háznál. Mégse voltak a kenyerek szárazak még egy hét múlva sem, mert a tésztájukba rengeteg főt, pityókát (krumplit) gyúrtak bele. Ettől egy hétig puha maradt és C vitamindús.

Megszegése előtt az aljára a késsel keresztet rajzoltak, és tilos volt a tetejére lerakni az asztalra.

Tanár koromban mindig tiltottam a kegyérrel való dobálódzást. Amit a gyerekek meg is fogadtak. Viszont a flakonos vízről egyet sem tudtam lebeszélni. Naponta öt zsák telt meg az iskolában vizes flakonokkal. Sokszor tele vízzel, cólával, cukros üdítőitalokkal.

Losonci Miklós

Mikulás napi szolgálat a gyermekekért!

2021. december 5-én 17:00-órai kezdettel rendezte meg Pilisszentlászló Község Önkormányzata a helyi Mikulás ünnepséget a Főterén. A helyszíni biztosítási kérés nem érkezett be polgárőrségünkhöz. Egyesületünk a korábbi évek Mikulás ünnepsége tapasztalatai alapján mégis három fővel szolgálatot látott el, és mint kiderült a fő téren szükséges is volt a jelenlétre. Az ünnepségre szokásnak megfelelően nagy volt az érdeklődés, sokan eljöttek és csak nézelődtek, beszélgettek egymással. A Szabadság tér megtelt gyermekekkel, felnőttekkel. Két fő körzeti megbízott is jelen volt, akik egy idő elteltével váltásra hivatkozva eltávoztak. A továbbiakban

polgárőrségünk tagjai a gyermekek és felnőttek biztonságára felügyeltek. A rendezvényen áthaladó gépjárművek lassítását, vezetőik figyelmeztetését végezték és a balesetmentes áthajtást segítették. A fő téren a járatos busz megfordulása volt veszélyes, de a jelenlétnek köszönhetően nem történt sem baleset, sem esemény.

A Télapó a Szabadság téren zeneszó mellett osztotta ki az ajándékokat. Meleg teát és süteményt egyaránt osztottak a felnőtteknek és gyermekeknek. A biztosítást, hideg ellenére vidáman és zökkenőmentesen megoldotta polgárőrségünk.

Pilisszentlászló, 2021. december 6.

Községünk kialakulása

A falu kialakulásában földrajzi, gazdasági és társadalmi tényezők működnek közre. Falu csak ott keletkezik, ahol a letelepülni szándékozó emberek megtalálják az élethez szükséges alapfeltételeket. Legfontosabb, hogy legyen a környéken víz, erdő és az állatok számára legelő. Az erdő élelemmel – azaz gyümölcssel, vaddal és épületfával, tüzelővel látja el a falut.

Régen a falu határát az erdő képezte.

A szlovák falvak már a magyarok betelepülésekor állandó falutelepülések voltak. Felépítésük, szerkezetük, a házak alakja és beosztása nem

maradt hatás nélkül a magyar településekre. A hegyvidéki szlovák falvak az irtvány község jellegzetes vonásait viselik magukon.

A középkorban... mély völgyben, magas hegyektől körülvéve voltak az első lakóhelyek Pilisszentlászlón, ahogy Matej Bel – Bél Mátyás írja 1730 körül, s adja a legelfogadhatóbb támpontot erre vonatkozóan. Amit ő völgynek nevez, az nem más, mint egy katlan, melynek helye megegyezik a mai Szabadság térrel és közvetlen környékével. Földrajzi fekvése miatt ez volt a legalkalmasabb hely, hogy az első telepések

megépítsék lakóhelyeiket. Ez ugyanis a legvédehetőbb hely, elsősorban az időjárás viszontagságaitól óv.

Továbbiakban Bél így folytatja: ... „ezek déltájjig beárnyékolják a falut”. Ezt a beárnyékoltságot abban az időben nemcsak a hegyek okozták, hanem az akkori hatalmas fák is, melyek a katlan oldalán körben, a mai utcák helyén álltak. A Szabadság térről ugyanis az utcák sugarasan ágaznak szét, ami azért lényeges, mivel mind fölfelé indul, és ez azt bizonyítja, hogy a település legmélyebb pontjától indult el a szervezett, jelenlegi formájú község. Az 1290 –es okleveles említés a faluról már, mint kész településről emlékszik meg. Ez azonban nem azonos a falu keletkezésével, hiszen az már évtizedekkel előbb létezhetett valamilyen birtokrész vagy települési szórvány formájában. Györffy István egyik tanulmányában olvastam, hogy az ősi magyar lakóház egy helyiségű volt.

Szláv közvetítéssel ismerték meg a magyarok a kemencét és a ház egyéb jellegzetes tartozékait. Ezt bizonyítják a lakóházzal kapcsolatos szlávoktól átvett szavaink is: pivnyica = Pince, okno = ablak, komín=kémény, piljer = pillér, komora=kamra, kuhinya=konyha, Tyehla=tégla, lavica = lóca, kachja - kályha, stb.

Pilisszentlászlóra, az 1700-as években ismételtelen idetelepült szlovákjaink még faházakat is építhettek eleinte. Ezt viszont Pesti Frigyes gyűjteményéből olvastam, amelyben a községbeliek még annakidején három házat is említene. Szlovákiában a hegyek között még most is vannak, régi hagyományos rönkházak, amit jelenleg is lakóházként használnak. Később, vagy inkább ezzel egyidőben építettek vert falú házakat, majd később agyagos sárba rakott kőfalas házakat, de

ezeket leginkább a 20. század derekától. Addig csak a középületeink, illetve a Béke utcában épült boltíves tornácok erdészház épültek kőből.

Községünkben az első utcanévek szlovák nyelvűek voltak, a határnevek, hegyek völgyek a hajdani térképeken szlovák elnevezésűek. Köztudott, hogy a Pilist derék pálosaink mérték fel és térképezték. Tehát ez ékes bizonyíték, annak hogy bírták a szláv nyelvet, hiszen a törökök után szláv területekről vonultak le a török iga alól felszabadult régi kolostoraikhoz.

A derék pálosaink mérései alapján készített helyszínrajzi térképszelvény. Készült, 1: 2 880 méretarányban. Tehát ami a helyszínrajzon 1 centi, az a valóságban 2 880 cm. azaz 28,80 méter. Ez egy régesrég méretarány, mikor még a földterületeket – telkeket négyszögölként, a házakat négyzetméterenként adtuk, vettük. Jelenleg a telkeket is négyzetméterben számoljuk. Könnyű átszámolni, hiszen 1 négyszögöl = 3, 60 m². (Az itt látható szelvény az eredetihez képest nagyított, tehát 1 cm. nem ad ki 28,80 métert a valóságban).

Franyó Rudolf építőmester

Nem várt személy a kertek alatt

Polgárőrségünket azzal kereste meg helyi lakos, hogy éjszaka folyamán ismeretlen személy az udvarán mászkált és az ingatlan helységébe bevilágított. A magánlaksértést elkövető személynek nem tudni mi volt a célja szándéka. Felhívjuk a lakosok figyelmét, hogy figyeljenek egymásra, és ha hasonló esetet tapasztalnak, jelezzék a rendőrség irányába vagy a 112-es

segélyhívószámon. Természetesen Polgárőrségünket is kereshetik. Az ingatlan kapuját, ajtaját mindig zárva tartsák. Vigyázzunk egymásra...

Pilisszentlászló, 2021-11-21

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Orvosi rendelőnk

Az igen jó látvány és kiviteli tervek alapján, kiváló kivitelezési munkával példaértékűen még tavaly

elkészült „Egészségházunk”. Némi időeltolódással ugyan, de igen szép tervezéssel és kivitelezési munkával szintén elkészült a rendelőhöz tartozó terület rendezése is. Nagyon ötletes a rendelő melletti kocsibeálló, mely parkolóhelyet biztosít Dr. Bartha Zsolt úrnak, és az intézmény dolgozóinak is. A szimbolikus kerítést szolgáló oszlopok is a tervező és kivitelező gondosságát dicsérik. Mint az a képen is látható már az elvetett fű is zöld színével ékesíti egészségházunkat. Köszönet a falugazdánknak Krkos Attilának és képviselőinknek Ifj. Petkó Gábornak, az igen szépen elkészített térközburkolatért.

F R

Az óra és a szilveszter

Két történet az elmúlásról. Édesapám halálának pillanatában megállt az asztali óránk. Az órás szerint nem ez volt a csoda, hanem, hogy eddig járt. Azóta viszont eltelt tizenkét év és az óra is méri az időt. A szilveszterrel sosem volt szerencsém. Pedig bátyám, mint Petőfi ekkor született éjfél után húsz perccel.

Én minden tűzijátékot hallok, de szinte egyiket sem

látok. Harminc éve is így jártam. Újév napján viszont az első napsugárral sétálni indultam a napi útvonalamon.

A sarok után egy halott férfit találtam belefagyva egy leszakadt pocsolyába. Kihívtam a rendőrséget. Mivel én találtam ott kellett maradjak. Pont egy évben született velem.

Losonci Miklós

Advent

Advent időszaka Zahola Károly atya, aki a hatvanas évek elején volt hittant tanító plébánosunk szerint, röviden: - Advent a karácsony előtti

negyedik vasárnapal veszi kezdetét és karácsonyig tart. Advent első vasárnapja mindig november 27 és december 3. közé esik. Ehhez az időszakhoz érdekességgént hozzá kell fűznöm, hogy ez a nap három időszak kezdetét is jelenti: a kereszténységünk egyházi évének a kezdetét, a karácsonyi ünnepünk kezdetét, és természetesen az adventi időszak kezdetét is. Vallási naptárunk szerint a hét vasárnapal kezdődik, így advent hete is a négy vasárnapot követi. Érdekességgént meg kell említenem, hogy az utolsó hét lehet egy nap (amikor a negyedik vasárnap december 24 – re esik) ugyanakkor lehet akár egy teljes hét is (amikor az utolsó vasárnap december 18-a) Ehhez még hozzá kell, fűzzem, hogy december 24. az

advent utolsó napja, még nem karácsony. Ennek megfelelően ez még hajdanában is böjti nap volt. Éppen ezért ennek a napnak hagyományos ételei a hal és mákos guba is böjtösek. Ezek elfogyasztását követően, a sötétség beálltával fokozódott várakozásunk, mely a Jézus Krisztus születését ünneplő éjszakai misével ért véget. A fenti immár sok évszázados hagyományainkat Pilisszentlászló kereszténysége is bár csak többé-kevésbé, de betartja. Keresztényi hagyományaink megőrzését, híven tükrözi az is, hogy a két önkormányzatunk szervezésében minden évben nevüket közölni nem akarók kezeik által a falu központjában falualapítóink emlékműve mellett adventi koszorút készítenek.

Folytatnám azzal is, hogy minden héten ünnepi hangulatban történik a gyertyagyújtás.

F R

Karácsony-remény

Mészáros István

Amit élet ad Karácsony csodáján,
áttűző szalma-jászol ragyogását
látván se értjük ma itt a Szent-éjen
áttűnő létünk árnyait: ünnep-égen
örömhírről Betlehem-csillag kihagy,
pöndörög fészek-földünk, dőlöng
e várta, pedig pelikán táplálta
öröktől örök időben fészekalját.

Fájhat Megszületettnek a zsoltár,
mert, ahol ébredő napot a Fiú
fénye ringatott, sokan halnak fájón,
és mégis az elárvult lelkek,
(kit Jézust érint, túl csillaghatáron)
mindenség fényforrására lelnek.

Legyen: (remélem, legalább képzelem)
havunk ropog Jászolához lépteket,
hosszú árnyék napján friss hó lepi el
éjjel szűzfehérrel fenyvesek ágát,
mindenütt sudár lucfenyők állnak őrt,
Éj látja, napfoltot ünnep sem töröl,
ami havaz, lét-pihék suhogása.

Isten tudja multiverzuma sok
univerzumában, Ő egy Fiának,
Máriának Ez a karácsony, ami
kivált szétsugárzó fényenergiát.

Földön fehér, őszül Karácsony arca
idő-barázda ráncolja, világunk
harca, hadak álma, (mert a legyőzött
visszavágna) Szentséges éj fényét
sok árnyék lehúzza, a medertelen
folyók mind folyástalanok, ünnep-
hegyek csúcsa válaszáért dohog:-alom
-alom, elakadsz majd, örlőmalom?

Ezért is vándorol titokban ezért
lobban fenyvesekre dőlve az ég,
csillagspirál-ágaival fordul
hajnal inal Megváltónk álmaival,
hópárnás éjszaka bölcs ég szava
mutat a távol-jászolhoz utat:

-Nézzétek amott a téridő-dombot,
a szoptató mellett, bimbói ott
ikercsillagok, teremtfelhő
áldott gyöngyhasa, minden ujja karát.

Hajol rátok a Szűzanya Tejút-faág,
mirha-virág-öle lélek-álmor,
árnyakat derít az éjszakából,
hótisza ünnep-úton vezérel
a legszentebb asszony melegével.

Szent Karácsony éjen örüljétek! (Míg
tűzharmat-piros-mélyen alszik a nap,
ringat renget öröm-csöndet a hold
földünket dajkálva sötétet old)
Fény született! Lélek-táncoljátok el,
gyantaillat-nő lucfenyő-férfivel...

Élj az idővel

Tartja a római bölcsesség. Könnyű mondani, de nehéz megvalósítani. Az Európáik az időt egyenes vonalnak képzelik az indiaiak kör alakúnak. Ismétlődő évszakok, reinkarnáció, stb. A valóságban az idő spirális. Minden ismétlődik, de mindig egy kicsit másként.

Csak a testünk

Öregsik. Lélekben mindenki gyermek maradhat,

annak érezheti magát. Ki tilthatná meg. Első szavazásom 1974 ben történt. Egyetlen jelölt volt. Helyette beírtam a saját nevemet. El sem mentem volna, mert éppen katona voltam és betelereltek bennünket a szavazó helyiségbe. Így lett egy szavazatom.

Losonci Miklós

Felhívás tűzifa beszerzéssel kapcsolatban

A téli időszakban gyakorivá válhatnak a tűzifa árusításával kapcsolatos csalások. Az elkövetők általában tehergépkocsival házalnak és tűzifát kínálnak eladásra az aktuális áraknál olcsóbban. A tüzelőt ugyan házhoz viszik, de a rendelt mennyiségnél jelentősen kevesebb vagy sokkal rosszabb minőségű fát szállítanak le. Előfordulhat,

hogy lopásból származó fát adnak el, melyet később a rendőrség lefoglalhat. A polgárőrség kéri, hogy ha nem akarnak kellemetlenséget, akkor hivatalos árusító helyről, Tüzép, telepekről vagy erdészettől vásároljanak tűzifát. A megvásárolt fa súlyával kapcsolatban javasoljuk, hogy azt mindig mérassék le és legyenek jelen a mérésnél.

Ha mégis háznál vásárolnak fát, akkor kérjenek segítséget. Leginkább az idős személyek vannak kitéve az ilyen csalásoknak. A legcélszerűbb, ha leellenőrzik a fa eredetét, felírják a gépjármű rendszámát.

Ha bármi gyanúsat észlelnek, – az esetek többségében az olcsó ár a legfeltűnőbb – akkor azonnal értesítsék a rendőrséget!

Kellő körültekintéssel elkerülhető, hogy bűncselekmény áldozataivá váljanak!

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Franyó Rudolf: Nagymama meséi

A fényképező és a filmfelvevő gép előtt feltalálása előtt az egész emberiségnek magának kellett elképzelnie minden eseményt, tájat, ruhát. Mindenkinek volt még elképzelő képessége. A festők képein nem, csak a személyek voltak felismerhetők, hanem a pillanatnyi érzelmeik is. A TV és internet függő – emberiségnek óriási szüksége van a fantáziája erősítésére beszélgetés vagy könyvolvasás által. Hogy ne készen kapják, hanem maguk rakják össze a képi világot. Saját egyéni gondolataik által. Ebben segít ez a könyv is. Amely nem egy vég nélküli mesét tartalmaz, hanem 28 (huszonnyolc) pergő ütemű elbeszélést. A szerző nagymamájától szlovákul hallott meséket, magyarul írta meg. A mai gyerekek nem hogy olvasni nem hajlandók, de még felolvastatni vagy az öregektől mesét hallgatni sem. Az internet korszakában, megszakadt a kapcsolat a nemzedékek között a világháló miatt. Tehát: „Üljetek le a búbos kemence körül, és te Andriská hozzál fát, te meg Jankó rakj a tűzre, hogy jobban világítson nekünk. No így már jó, most csak hallgassatok! Így hívott valahogy a nagymama minket, gyerekeket maga köré a kemencéhez, majd elkezdte a mesét.”

Hogy mi mindenről azt írja le a 28 mese. A könyv a szerzőtől megszokott keménykötésű, Szinte oldalanként gyönyörű rajzokkal illusztrálva.

Mindenkinek jó szórakozást kívánok az olvasáshoz vagy felolvasáshoz.

Tisztelettel, Losonci Miklós

A vízözön legendája

A világ teteje a Csomolungma 88448 m. magas, és bár az erózió folyamatosan koptatja, mégis egyre emelkedik, mert India még mindig közeledik hozzá, és tovább

Torlasztja fölfelé. Az egész hegység tele van tengeri élőlények maradványaival, mivel az óceán fenekéről emelkedett ki. Ugyanez a helyzet az Alpok négyezres csúcsaival. (Dél) Tirol tetejének a neve is erre utal: Dolomitok. Magnézium – karbonát anyagú hegyek, amik agyaga az elhalt élőlények páncélja. Kagylóhéjak, csigaházak alkotják. Hazánk hegyeinek is a legtöbbje mészkő hegység. Ahogy a világ legtöbb hegysége is

felgyűrt mészkőhegység. Az őskor és ókor emberei is kagylóhéjat találtak minden hegy tetején. Emiatt gondolták, hogy az özönvíz még ezeknél is magasabb volt a víz. Az örmények szent hegyén az ötezernél jóval magasabb Araráton nincs kagylóhéj. Mert akárcsak a Duna-zug hegység vulkánikus eredetű. Ellentétben a mészkő anyagú Pilissel. Viszont Magyarország összes nemese a családfáján és az ősök festményein is egészen Noé –ig”bizonyítani” tudta a nemesi véré.

Ami egész addig kék volt amíg ki nem folyt. A mi ereink is kék színűek.

Losonci Miklós

Oldás és kötés

Egy „ezer éves” magyar film címe. Amit én sosem láttam, de a cím szuper, ezért ezennel plagizálom. Németországban külön integrációs minisztérium szervezi a migránsok feloldását. Kik viszont kristályosodni akarnak. No go zónákban élnek. Egymással, kizárva maguk közül a bennszülötteket. Építik a mecseteiket, őrzik a vallásukat. Musszolini szavaival „a szám hatalom”, A kritikus tömeg

elérése után már nem a Muszlinok fognak feloldódni a német tengerben, hanem a németek a bevándorlók tengerében. Az utolsó választáson a németek mindössze 10% szavazott már csak az AFD-re az antimigrációs pártra. Elvesztették már a normális életösztöneiket.

Losonci Miklós

Eredményes a Polgárőr Rendőr közös szolgálat

Ebben a hónapban már második alkalommal látott el közös szolgálatot Polgárőrségünk az új Körzeti Megbízottal. Mindkét alkalommal eredményesen ellenőrzésekkel telt el a közös járőrszolgálat.

Az első októberi szolgálat során helyszíni bírságok kiszabására is sor került. November 29-én délután egy gépjárművezető a rendőri jelzésre nem állt meg járművével. A falunk főterén sikerült igazoltatni, majd előállítani a Szentendrei Rendőrkapitányságra. A járművezetőnél nem volt vezetői engedély, s mint az eljárás során kiderült nem is volt soha engedélye. A járművezető a vezetői engedély nélküli járművezetés szabálysértését követte el, mely elzárással is szankcionálható.

Pilisszentlászló, 2021-11-30
Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Ők is hősök voltak

DR. DOBAY MIKLÓS

Sebész szakorvos, a debreceni Sebészeti Klinika első osztályvezető tanársegédje, orvos-zászlós NAPLÓJA A DON-MENTI HARCOK IDEJÉBŐL

1942. JÚL. 6. – 1943. ÁPR. 13.

1942. VII. 6. De. (délelőtt) 10h-kor indulás Debrecenből. Előtte ünnepélyes búcsúztatás. Szolnokon du. (délután) 3h-kor egy óra állás. Sári (nővére: Dr. Kostyán Andorné Dobay Sarolta), Bandi (sógora: Dr. Kostyán Andor, Abony község orvossal), Dóri (húga: Dr. Náray – Szabó Istvánné Dobay Dorottya), Mária(unokahúga: Náray-Szabó Mária) várnak. Rákosrendezőre este ½ 11 h-kor

érkezünk. Böske nénémék (?) telefonon nem voltak elérhetők. Kis angyalföldi kocsmában búcsúztunk. A hozzátartozók közül igen sokan ott voltak.

VII. 7. hajnali 1/2 3h-kor indultunk a rákosrendezői pályaudvarról, Érsekújvár 9h – 10h, ahol a vonatunkat átrendezik. A vonatélet is kialakult: daruk alatt fürdünk, kártya, rádió, alvás, tervezgetés. Ruhában csak a napos van, egyébként a tisztás-toalett dominál. Este 11h-kor Galántán átlépjük a szlovák határt. A Vág völgyében megyünk: Trenčsény – Teplic – Zsolna.

VII. 8. Hajnali 2h-kor a Jablonkai hágón keresztül Csarán lépjük át a lekgyel protekturátus határát. A hágón gyönyörű vihar, villámlás. Irány: Teszlen, Oderburg. 10h-15h között Katowitz, ahol a német

vöröskeresztes testvérek (ápolónők, akik önként jelentkeztek a sebesültek ápolására) igen jó kávét adnak. A német vendéglátás igen szíves, kedves. Nagyon rossz sört ittunk (poharanként 25 pfennig). Éjfél után 1h-kor Schoppnitz, majd Myslaitz, Wolbrom, Charsznica, Tunel.

VII. 9. Chelcim, Kielra, Radom, Deblin, Biator, Porlowska. A lengyel protetorátus területén mindenütt tifuszigyanús fertőzés, emiatt csak teát iszunk. A koszt rohamosan romlik. Nincs idő az étkezésre, kiosztásra. Igen sok a szúnyog. Elérjük a Pinszki mocsarakat, ahol a partizánok főfészke van. A vonaton szétoszolva, élesre töltött puskákkal haladunk, mert előző nap egy visszatérő magyar szerelvényt géppuskatűz ért.

VII. 10. Reggel elérjük Janowpolt, elhagyjuk Pinszket. A pénznek semmi értéke, kevés kenyérért, cigarettáért számóca, tojás, földieper vásárolható. 17h-kor elérjük Luminecet, ahol már négy magyar szerelvény áll, éjszaka nem engedik tovább (félve a partizántámadástól). Ló-járatás. Este az állomáson több lövést adnak le ránk. Az éjszaka nyugodtan eltelik.

VII. 11. Luminecről reggel 7h-kor a 101-es ello (ellátási oszlop) indul. Hosszú várakozás után

du.1/2 4h-kor mi is indulunk, vasúti robbantások és partizán lövöldözések között haladunk. A tisztek szétoszolva a BH-s kocsikon utaznak. Simán érünk Zsitkovicébe, ahol – megelőzve a többi szerelvényt – újabb három szerelvényt találunk. Az állomásparancsnokság partizántámadástól fél, s a négy alakulat rendes őrséget állít.

VII. 12. Zsitkovicében hajnali 2h-kor az őrség gyűrűjébe betévedt ló zűrzavart csinált, ami lövöldözést, géppuska és pisztolytűzet idézett elő. Sérült Dr Gaszner, Mikó tisztiszolga és egy zsidó munkaszolgálatos, valamint a nagy(olvashatatlan név) kocsi tankja. Reggel 7h-kor a 101. ello indul, ám e szerelvényt felrobbantották. Áldozat: egy honvéd és több ló. A mozdony is felborult. Mi du.1/2 4h-kor indulunk. Újabb robbantás és partizántámadás miatt a legközelebbi állomástól a mozdonyon egy golyószórós rajjal és Lovasi főhadnaggal előre mentem. Nem történt semmi. A vonal kijavítása után, saját felelőségünkre indulunk tovább, az első tíz kocsit kiürítve, teljes vonatőrséggel. Zavar nélkül érkezünk Pitschre. Itt az állomásparancsnokság értesülése szerint partizántámadást vár, s kérésünkre ott éjszakáztunk, megerősítve az

állomást. Az épületek, őrházak golyófogóval vannak körülvéve, futóárokkaal összekötve. Teljes őrség és segélyhely felállítás. Nem történt semmi.

VII. 13. Hajnali 3h-kor indulunk, de a legközelebbi őrháznál robbantás miatt le kell állnunk. Du. folytatjuk utunkat. A vonat mellett több partizán halott (a 101-es ellátási osztály műve), de mi simán érünk Retschilrára, ahol már teljes a nyugalom. Utánunk érkezik még be egy sütő (nyilván kenyérsütő) oszlop, s e szerelvényről leesett főhadnagyot elsősegélyben részesítjük (distortis lumbalis). Kis vonatőrség nyugodt éjszaka. A(Pinszki) mocsarakon keresztül baj nélkül jöttünk, de rajtunk kívül minden szerelvényt kár ért, így az előttünk haladó 101-es ellátmány osztályt és az utánunk haladó zsidó munkaszolgálatos szerelvényt is.

VII. 14. Reggel $\frac{1}{4}$ 4h-kor indulunk és 7h-re Gomelbe érkezünk, azonnal kivagonírozunk és még de. elfoglaljuk a 16 km-re lévő Südkassernban (déli kaszárnában) a szállásunkat, ahol már a német parancsnokságon kívül több magyar alakulat és zsidó század is van. Igen szíves fogadás, gáztanfolyam, fürdés egy kis folyóban, halászat, lovaglás. Mindez lezajlik.

VII. 15.

VII. 16. és 17-én. Du. felszerelés.

VII. 18-án reggel $\frac{3}{4}$ 5h-kor fogatolva folytatjuk utunkat Kurszk felé, amely 600 km. $\frac{1}{4}$ 9h-kor már célnál volt a gépkocsizó részleg Novojerilovicsiben, ahol egy temetőben sátoztábozt létesítettünk. A 15 km-es vonatcsopott eleje este $\frac{1}{2}$ 7h-kor érkezett meg, 43 km-t megtéve, kifáradva, letörtén. $\frac{1}{2}$ 9h-kor a szállásunktól 5 km-re a vonat végét partizántámadás éri. Géppuska – és kézigrántharc. Sebesülés nem történt. A támadás színhelyén lévő kis orosz falut azonnali megtorlás céljából felgyújtottuk. Szép tűzijáték. A tábozt éjféltkor nyugovóra tér.

VII. 19. Pihenés. A mellettünk lévő kis patakban fürdés, halászat, halvacsoza.

VII. 20. Hajnalban indulunk. Baj nélkül érünk Repkibe, ahol egy szép almáskert a sátoztáboztunk. Több foghúzás (nyilván a napló írója végezte), este combcsonttörés miatt csípőgipsz egy zsidó munkaszolgálatosnak. Éjjel zivatar, a sátor beázott. Itt a nép már gazdagabb, jobb módú, rendesen jár.

VII. 21. Irány Csernyigov: 43 km. Itt a

rádióállomáson táboztunk. Tiszta szobák. A legszebb tábozt eddig. A város lerombolt, leégett, mint Gomel. A nők csinosak, feltűnő nagy mellük van, de nagyon piszkosak. Tiszttel a parancsnokság tilalma miatt a lakosságnak nem szabad szóba állni, ez nagy baj.

VII. 22. Adminisztráció. Fürdés a Deszka patakban, ugyanit halásztunk is.

VII. 23. A vonat túl hosszú, a partizán – és légitámadásba további útszakaszon egyre fenyegetőbb. Ezért a vonat kettészakad, és mi még Csernyigovban maradtunk. Fürdés, halászat, halvacsoza, pihenés.

VII. 24. Kalikovka. Rossz tábozt hely, sátorban lakunk, éjszaka nagy zápor, beázunk. A hőmérő 0 C. alá süllyed (Nyár derekán vagyunk!)

VII. 25. Dremajlovka. Iskolában táboztunk. Különös nincs. Itt jelentkezik az első maláriás roham egy kocison (Karacs). Ez az útszakasz tele van tifusszal, ezért csak teát isztunk, ám ennek állandó ivása émelyítő. Az ellátás romlik. Ideges az általános hangulat.

VII. 26. Njeskin. Aránylag épségben lévő kis város. Sok kis bolt, gyógyszerár. Sok nő, akik a parancs miatt nem mernek velünk szóba állni. Egy gyermek menhelyet szálltunk meg. A fogatolt torlódás miatt bizonytalan az indulásunk.

VII. 27. Pihenés. Szórakozás nincs. A hangulat ideges. Bessenszkyi és Csicsák összevesznek. Este mozt.

VII. 28. Pihenés.

VII. 29. Zápor, sár. 200 l benzín felvétele. Készülődés. Az eddigi németeket a német udvariasság, (és a magyarokat) a magyar rendszertelenség jellemzi. A német kórház a maláriás beteget felveszi. Egy magyar honvéd puskapucolás közben véletlen lövés áldozata lesz (máj - és tüdősérülés)

VII. 30. Reggel 5h-kor az oszloppal együtt tovább megyünk. 11k-kor érkezés Komarovkába. Rossz kis falu. Sátoztábozt. Újra eső.

Népszokások, hagyományok

Jeles napok

December 4. – Borbála napja: Kis-Ázsiában élt, keresztény hitéért mártírhalt (lefejezték) halt. A bányászok, tűzerek, várak védőszentje. Régen a hajadonok is pártfogójuknak tekintették, mert ha az e napon vízbe tett cseresznyeág karácsonyra kivirágzott, az házasságot jelentett. Tiltott dolog volt e napon a fonás, a varrás, a söprés. A női vendég nem hozott szerencsét a házra. A boszorkányok a hagyomány szerint ezen a napon szerezték meg a rontáshoz szükséges ruhadarabokat, így tilos volt a ruhát kint hagyni. Ajándékozni és bármit kölcsönadni is tiltott volt, mert az elvinné a szerencsét a háztól.

December 13. – Luca napja: Szent Luca mártírhalt a hitéért. A néphit szerint a szembetegségben szenvedők, a varrónők és a bűnbánó utcanők védőszentje. „Szent Lucának híres napja a napot rövidre szabja.” Ehhez a naphoz tartozó hiedelmek: például a férj – és házasságjósítás, halál – és beteg – jóslás, termésjósítás, időjárásjósítás. E napon kezdték el faragni a Luca székét 9féle fából: kökény, boróka, jávor, körte, akác, jegenyefenyő, rózsza, som, cser, 194 amelyet karácsonyig be kellett fejezni, úgy, hogy minden nap csupán 1 – 1 műveletet lehetett rajta elvégezni. Karácsonyeste elvitték az éjfél misére, készítője ráállva megláthatta, kik a falu boszorkányai. Sok helyütt sütöttek e napon (sokféle még ma is) lucapogácsát, amibe tollat, pénzt rejtettek el. A hajadonok gombócokat főztek,

minden gombócba beletettek egy férfinévét, s amelyik elsőnek jött a víz tetejére, az lett az illető férjének neve. A gazdasszonyok egy marék búzát kis tányérokra tettek, locsolták, és a búza karácsonyesti állapotából következtettek a jövő évi termésre.

December 21. – Tamás napja: egyben a téli napforduló kezdőnapja. Hitetlen Tamás néven emlegetett apostol napja. Ő volt az a tanítvány aki az evangélium szerint kételkedett Jézus feltámadásában, ezért hitetlen Tamásként vonult be a vallásos történelembe, viselkedése pedig „tamáskodásként” a köznyelvbe. Tamás napjához rengeteg hiedelem fűződik, főleg disznóvágással kapcsolatosak. – A Tamás napon vágott sertés háj, a „Tamásháj” nem avasodik meg, gyógyításra alkalmas. Főleg kelések, nehezen gyógyuló sebek, kisgyermek kiütéseinek a kezelésére használták – Egyes vidékeken ezt a hájat egy illatos kerti növény összetört leveleivel keverték össze, mivel ennek a növénynek rontásselhárító erőt tulajdonítottak. Máshol tömjénnel, szentelt vízzel, vagy hagymával vegyítve használták. Időjárásjósoló nap is ez: – Ha 21-e reggelére frissen esett hó borította a tájat, a hiedelem szerint békés, boldog karácsony ígérkezett. – Ha az e napon megölt disznók mája nagy lett, akkor a régi öregek azt mondták, hogy csikorgós lesz a karácsony.

Humor

András és a Lenin kép

A hatvanas évek elejéig, amíg üzemelt a dömörkapui kőbánya községünkben is sokan keresték ott megélhetésüket.

Május elsején kötelezővé tették a felvonulást, úgy, mint Szentendre, sőt az ország összes üzemében. Szentendrén a Pap-sziget lett kinevezve gyülekezési végcél.

Minden üzem, vagy tanintézmény saját területéről

indult a legkülönbözőbb transzparenszekkel, de Lenin, Sztálin, Rákosi kép kötelező, illetve erősen ajánlott volt.

Nos, a bányász busz levitte őket a bányába, ahol szétosztották az arra érdemes élmunkásoknak a transzparenszeket és képét a három nagy embernek. Lenin képkerete volt a legnagyobb, legnehezebb, ezzel Andrást „tisztelte” meg az üzem párttitkára.

Elindult a menet András feje fölött tartott Lenin képpel az élen, balról Józsi bácsi, a fűrómester

magasra emelve, mintha versenyezne szaktársával, Sztálint. Andrától jobbra Imre bácsi vitte büszkén Rákosi pajtást, bölcs vezérét népünknek.

Őket követték a csillás lányok – fiúk vörös színű lobogókkal, akadt közöttük egy-két sarlókalapácsos magyar zászló is. Utánuk a különböző feliratú transzparenszek. Így ballagtak tehetetlenségükben, egymáson nevetgélve jókedvűen Izbégre, ahol csatlakozott a szerszámgyár gárdája, sok transzparenszel és a kötelező arcképekkel, zászlókkal. Az izbégi kocsmához érve András megkívánta az italt, magához hívatta Tónit, aki apró termete miatt nem kapott még zászlót sem a kezébe.

- Fogd meg testvérem ezt a nyikhajt, amíg beszaladok a mosdóba – mondta mosolyogva, és kezébe nyomta Tóninak, akinek nehezeére esett megtartani a súlyos, hosszú rúdon lévő képkeretet. Elindult a menet, András sehol.

- Mi lesz veled Tóni? Vinned kell akár Jézusnak a keresztet, ha nem akarsz börtönbe kerülni! Ijjeztették mosolyogva a mellette állók.

Nincs mit tenni, Tóni vállára tette a keretet, tartó rudat, és valóban úgy vitte a vállán, időnként fejbe kólintva Lenin képével a mögötte haladókat.

Érdekes látvány lehetett a két Sztálin, Rákosi képet vivő két Góliát termetű óriás között.

Harangozás buszindulásra

Községünk megbecsült harangozó bácsija a déli harangszó előtt a kocsmában mulatta az időt.

Éppen délben volt menetrendszerinti indulása a busznak. Nem lévén falióra a kocsmában, annak ajtajából figyelte indulását. A szerint kongatta meg a kápolna delet, jelző harangjait.

Kitapasztalta ezt az egyik humoros buszvezető.

Látván éber figyelését a kocsmajából a harangozó bácsinak, nem várta meg a delet, előtte negyedóránival elindult szép lassan a busszal.

Nosza Lajos bácsi letette italát, gyors léptekkel elindult harangozni a kápolnába.

A humoros buszvezető megállt a kocsmá előtt, majd visszatolatott a megállóba.

Feladatát teljesítve Lajos bácsi kijött a kápolnából és csodálkozva ámult bámult mi történhetett.

Visszament a kocsmába, ahol megtudta a tréfát.

Maga is humoros ember lévén, megjegyezte:

Nem baj, majd délben is harangozok.

Akkor voltál ablakos, most meg vagy félliteres

Az 1919-es kommün, vagy ahogy később nevezték, Tanácsköztársaság alatt községünkben, fegyveres harcok nem voltak. Ugyanakkor viszont itt is megalakult a direktórium, akik tartották a környékbeli elvtársaikkal a kapcsolatot.

A helyi direktóriumú összekötő itt is lakott. Történt, egy hétköznapon kora délután rekvirálni jöttek lovas kocsikkal a Tanácsköztársaság katonái.

A falunkban lévő komiszár elvtárs miután eligazította a rekvirálókat, személyesen nem akart részt venni a fosztogatásban, inkább visszavonult a rendelkezésére bocsátott Béke, akkor Visegrádi utcai családi ház utca felőli szobájába. Az elvtársakkal elfogyasztott „dugi” bor (akkoriban hivatalosan szesztilalom volt) ágyba döntötte falunk komiszárját.

A rekviráló elvtársai éppen a szemben lévő módosabb család udvarából rakták kocsijukra a takarmányt a nagy zajra felébredt. Kimenni azonban röstellte magát a falu népe előtt, meg aztán lehetséges, sejtette közeli végét a proletárdiktatúrának.

Kíváncsisága azonban hajtotta, ezért kicsit félrehúzván a függönyt, nézte és hagyta folyását az eseményeknek.

Tisztán látta, mikor a komiszár társa leakasztotta a szembe szomszéd kocsijáról a hámfát is, majd a háziak erős tiltakozása ellenére elvitte. Az idősebb gazda felesége jól látta az ablakon leskelődő komisszárt, aki nem akadályozta meg a hámfa elvitelét.

Befejeződött az aznapi rekvirálás, a lovas kocsik elindultak Szentendre irányába.

Nemsokára letelt a Tanácsköztársaság néhány dicsőséges, vagy inkább dicstelen hónapja.

A volt komiszár még itt lakott, de már véget ért dicső hatalma.

Gondoskodnia kellett élelméről, fogott egyet az udvaron lévő ágasfára akasztott tejes köcsögök közül, és elment a szembe szomszédhoz kérni fél liter tejet.

Nos, tört magyarsággal megszólalt most már bátran az idősebb háziasszony.

„- Mikor vitte komiszár a hámfát és gabonát, akkor voltál ablakos, most meg vagy fél literes?!“

Részletek Franyó Rudolf
Elődeink humora IV. című kötetből.

Humoros mondások

Becsaptam egy ajtót. Azt mondtam neki, hogy nyitva van.

- Ma reggel arra ébredtem, hogy már nem alszom.

- Neked, mint kívülállónak mi a véleményed az intelligenciáról?

- Az embernek három korszaka van: ifjúság, felnőttkor és a "remekül nézel ki".

- Hatalmas kagylógyűjteményem van, amit csak úgy elszórva tartok a világ tengerpartjain. Talán már láttad.

- A kenderkötéllal való akasztásfüggőséget okoz.

- A cukrász a selejtet habbal takarja be, a kőműves habarccsal, az orvos meg földdel.

- Isten jól sikerült alkotása vagyok, elvégre rögtön bőrkötésben adott ki...

- Az élet olyan tragikus, az egyik nap még itt van az ember, a másik nap meg szintén.

- Rómában a papi nótlenség apáról fiúra szállt.

- Magyarországon azért ilyen lassú a vasúti közlekedés, mert meg kell őriznünk a nagy ország látszatát!

- Ha három madár lennék, látnám magam felülről, amint magam után repülök.

- A második házasság az optimizmus győzelme a tapasztalat felett!

- A kisbaba olyan, mint a Nescafé. Könnyű megcsinálni és egész éjjel ébren tart!

- Akkora köd van, hogy a rendőrök ülnek a jelzőlámpánál és kiabálják a színeket!

- A gazdaság a szakadék szélén áll, de jövőre egy nagy lépést teszünk előre.

- Az öregségnek két fő tünete van : az egyik a memóriazavar, a másikat elfelejtettem.

- A leghatásosabb fogyókúra, ha az ételt egyenesen a vécébe öntjük.

Kormos tanár úr jegyzeteiből.

Kolumbusz háromszor indult útnak, bár a második útján meghalt.

Az őserdő olyan terület, ahova emberi kéz még nem tette be a lábát.

Zrínyit a bécsi kamarilla által felbérelt ólmozott vadkan ölte meg.

Lincoln anyja már csecsemő korában meghalt.

És akkor a költő megírta a Szundi két apródja című verset.

Julius Ceasart a márciusi Idusok ölték meg.

Egyiptom őslakói a múmiák.

A Magna Charta Libertatum kimondta, hogy ugyanazért a bűnért senkit nem lehet kétszer megölni.

A kutatók az őshazában megtaláltak az ősmagyarok hátrahagyott részeit.

A Bibliát Guttenberg találta fel.

Anonymus III. Béla névtelen jegyese volt.

A XVIII. századi főurak palotakertjei tele voltak szépen nyírt

szökőkutakkal

A középkorú lovagok a lovagi tornákon mindig egy hölgyet tűztek maguk elé.

A nemzetiségi iskolákba több ajkú diákok járnak.

Nyáron nő a kalapos gomba, télen a kucsmagomba..

Villon fő műve az Ótestamentum.

A görög ábécé kezdete: alfa, béta, céda...

II. József, a vaskalapos király Mária és Terézia fia volt.

Eötvös József többek között Budán született.

Csapadékfajta: liztharmat.

A cápa jellemzése: Embert nem eszik, de nem lehet benne bízni

Szent Miklós

Sok legenda kering a Mikulás történetéről, van, aki ezt vallja, van, aki amazt, most megismerhetik a Mikulás valódi és csodaszép történetét. Szent Miklós a keleti egyház, máig a legtiszteltebb szentje. Krisztus után született 245-ben, Patara városában egy gazdag család gyerekeként. Már kisgyerek korában árva maradt, szüleit egy járvány vitte el. Szüleitől örökölt vagyonával, nagybátyjához - aki érsek volt - Patara város kolostorába költözött. Már kisgyerek korában megszerette az ottani életet és végül a papi hivatást, választotta. Életét mindvégig az emberiségnek és a gyerekeknek szánta. 270-ben, Jeruzsálemben a tengerészek védőszentjévé választották. Zarándokútjáról hazatérve betért Anatólia fővárosába, Myra városába, ahol a helyiek püspökké avatták. Püspöki évei alatt mindvégig a gyerekek és a szegények megsegítésére szentelte életét. 191 Vagyonát a gyerekek és szegények, megsegítésére költötte, miközben tanított és a szeretetet hirdette. Egy éhínség idején az egyház teljes vagyonát szétszította a szegények között, halála után egy darabig ki is tiltották az Egyházból. A kolostor közelében, ahol lakott, élt egy szegény parasztember, akinek volt három lánya. Egy séta közben akaratlanul meghallotta a három lány vitáját. A lányok azon vitatkoztak, hogy másnap melyikük áldozza fel magát rabszolgának, ahhoz, hogy megszabaduljanak a szegénységből, és

egyikőjük férjhez mehessen. Miklós püspök meghallva ezt a tanakodást visszasietett a kolostorba és egy marék arannyal visszatérve bedobta azt az ablakon, majd elsietett. A lányok azt hitték csoda történt, egy évvel később a csoda ismét megtörtént. A másik lánynak is adott egy marék aranyat. A lányok lépteket hallottak az ablak alatt, ezért kisiettek, ekkor látták meg, hogy egy piros köpenyes ember rohan el az ablak előtt. Harmadik évben az ablak zárva marad, mert kint nagyon hideg volt. Miklós püspök felmászott a tetőre és a nyitott kéményen át bedobta az aranyat, a harmadik lány éppen akkor kötötte fel harisnyáját száradni a kandalló szerű tűzhelyre. A keszkenőbe rakott arany épp belehullott a harisnyába. Ezután, terjedt el a hír, hogy tél-apó minden évben megajándékozta a

szegényeket. Egy idő után kitudódott, hogy ki is valójában a Mikulás, ugyanis az aranyak között, amit a legkisebb lány kapott volt egy olyan darab, amit a helyi aranykereskedő adott régebb Miklós püspöknek. De ez alkalommal az is kiderült, hogy Miklós püspök minden évben december 5-én, névnapjának előestéjén rendszeresen megajándékozta a gyerekeket. A keresztényüldözések idején elfogták, de kivégezni nem merték. A legenda szerint halálakor a lelkét angyalok vitték a végső nyughelyére, ahol egy forrás eredt. Innen hirdeti az óta, is a Mikulás a szeretetet a gyerekeknek.

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Nyomtatás: technovaszentendre@gmail.com • 06 26 309 766

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015